

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1922, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 191).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Henning Rasmussen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg i hans sted og på mit partis vegne fremkomme med nogle bemærkninger ved anden behandling af lovforslaget om ændring i lov om Danmarks erhvervsfond.

Som det vil erindres, stillede den højtærede handelsminister forslag om, at den garanti, som staten totalt kan yde for eksportkreditter, skulle forhøjes fra 1½ til 2½ milliard kroner, og samtidig forslag om en mindre mere formel ændring på et enkelt punkt, en ændring, som jeg ikke skal omtale nærmere i dag.

Nu har et enigt udvalg i overensstemmelse med den højtærede handelsminister stillet forslag om, at man hurtigst muligt foretager en forhøjelse af garantisummen med ½ milliard kroner, og om, at man ved tredje behandling af det således ændrede lovforslag får folketingets tilladelse til at fortsætte udvalgsarbejdet. I dette fortsatte udvalgsarbejde er det hensigten at drøfte og undersøge erhvervsfondens administration og virkemåde.

Når udvalget enigt anbefaler, at garantibeløbet forhøjes, er det i forventning om en sådan stigning i antallet af eksportkreditgarantier, at der meget hurtigt opnås den nuværende grænse på 1½ milliard kroner, og man vil ikke risikere at skulle være tvunget til at sige nej til at støtte værdifulde eksportforretninger i en tid, hvor der stilles større og større krav både til kredit-

ternes størrelse og til kredittidens længde. Jeg har i den forbindelse bemærket, at 90 pct. af de eksportkreditter, der gives, har en løbetid på mere end 1 år, og det er en udvikling, der fortsætter, men udvalget ønsker på den anden side ikke på nuværende tidspunkt at forhøje garantisummen med mere end ½ milliard kroner. Jeg er enig heri ud fra den betragtning, at skulle det vise sig, at vi ikke igennem de fortsatte undersøgelser finder frem til former, der kan nedskære eksportørernes behov for garantier, uden at det generer vor eksport, så kan vi endnu nå at foretage en yderligere forhøjelse af garantisummen, inden folketinget tager ferie.

Dernæst vil jeg, inden jeg gør et par bemærkninger om det fortsatte undersøgelsesarbejde i udvalget, kort repetere, hvilke opgaver der løses under loven om Danmarks erhvervsfond. Der er tre hovedopgaver. Den ene, den største, er at yde statsgaranti for eksportkreditter inden for en vis ramme — den, der nu foreslås forhøjet til 2 milliarder. Som garantikapital har man her den gamle dollarpræmiepulje på omkring 225 mill. kr., og denne pulje, der for langt det største beløbs vedkommende står i mellemregning med finansministeriet, giver en renteindtægt, der anvendes til at løse de andre to hovedopgaver, nemlig at støtte eksporten gennem en lang række eksportfremmende foranstaltninger og at støtte arbejdet først og fremmest i erhvervsorganisationerne, herunder også fagbevægelsen, for at øge produktiviteten i dansk erhvervsliv.

Hele denne lovgivning er ny, ret ny i alt fald, og det må derfor være rimeligt, at folketinget opmærksomt følger udviklingen på dette område, og der behøver derfor ikke på forhånd at ligge nogen særlig kritik af den hidtidige administration af loven i et ønske om at få lejlighed til at se nærmere på visse ting i et fortsat udvalgsarbejde.

Et sådant ønske fra et enigt folketingsudvalg behøvede derfor sådan set ikke nogen særlig kommentar fra min side, men det er vist alligevel rigtigt, at jeg på grund af den usikkerhed om hele lovens fremtidige administration og omfang, der er skabt, gør et par bemærkninger. Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at disse bemærkninger især er fremkaldt af den meget stort

[Henning Rasmussen.]

opsatte og meget kritiske udtalelse, som det ærede medlem hr. Anker Lau er fremkommet med over for et herværende aftenblad. Jeg tror ikke, at sådanne udtalelser, der fremsættes, før undersøgelserne er egentlig påbegyndt, og som bygger på foreløbige, meget kortfattede oplysninger om enkelte forhold i forbindelse med administrationen, tjener noget særlig gunstigt formål. Det fremmer i hvert tilfælde ikke en fornemmelse i organisationerne af, at sagen i saglig forstand er i gode hænder i folketingsudvalget.

Endvidere vil jeg gerne sige, at jeg er af den opfattelse, at der ved den støtte, der er givet til de eksport- og produktivitsfremmende formål, er gjort noget særlig værdifuldt, der gennemgående hellere burde have øget end formindsket støtte.

Jeg har i min tidligere beskæftigelse stiftet bekendtskab med mange sider af det produktivitsfremmende arbejde, som det udfoldes inden for arbejderbevægelsen og i arbejdsgivernes og arbejdsledernes organisationer; især er det et værdifuldt arbejde med et meget positivt sigte, der foregår i form af kursus, uddannelse af konsulenter m. m., og det er meget sjældent, at man efter afslutningen af et projekt kan påvise, at der burde have været disponeret anderledes på et eller andet punkt.

Jeg ved, at når det drejer sig om de eksportfremmende foranstaltninger, vil de ærede ordførere for venstre og det konservative folkeparti næppe kunne modstå fristelsen til igen at fremhæve sagen om tilskud til den kongelige ballets optræden i USA i forbindelse med det store eksportfremstød derovre sidste år. Den sag har vi efter min opfattelse diskuteret tilstrækkeligt her i salen, og det tjener ikke noget formål at rejse en ny diskussion herom.

Må jeg også om de eksportfremmende foranstaltninger sige, at der her gennemgående er udfoldet et godt initiativ, som man fortsat må have muligheder for at støtte. Jeg har gerne villet sige disse ting, for at den opfattelse ikke skal brede sig, at udvalget på forhånd har besluttet sig til at ændre loven på afgørende punkter.

Jeg skal ikke et øjeblik benægte, og det benægter min gruppe i udvalget heller ikke, at der kan være grund til at se på, om der er

organisationer og formål, der ikke burde støttes efter loven, eller som burde have støtten nedsat, og derfor er vi helt enige med de øvrige udvalgsmedlemmer om at foreslå lovændringen gennemført som nævnt, således at vi nu forhøjer garantisummen til 2 milliarder kr. og derefter fortsætter arbejdet med henblik på den nævnte undersøgelse. Jeg behøver vist heller ikke at understrege, at vi vil fremme det fortsatte udvalgsarbejde mest muligt, så at både administrationens folk og de interesserede erhvervsorganisationer, der nu frygter, at et værdifuldt arbejde, de har bygget op, er i farezonen, kan få ro til deres arbejde.

Anker Lau: Mit parti kan tiltræde det ændringsforslag, der foreligger til behandling i dag. Vi ønsker ikke at forhindre fondens fortsatte arbejde på grund af en for snæver kapitalramme, men vi beklager stadig, at der mangler et initiativ fra de private pengeinstitutioner og erhvervsgrene til løsning af de opgaver, som denne fond nu fremdeles må tage sig af.

Det er imidlertid ikke helt almindeligt, at et udvalg ønsker at fortsætte sit arbejde med en del af et lovforslag og yderligere beslutter en nærmere undersøgelse af den administration, som loven har fremkaldt. Da jeg, som den forrige ærede taler også gjorde opmærksom på, måske nok kan siges at være den mere direkte årsag til, at dette sker, har jeg ment det rigtigt ved denne lejlighed at begrunde mit ønske om fortsat behandling af sagen.

Da vi for nogle år siden vedtog loven om Danmarks erhvervsfond, udtrykte jeg frygt for, at vi her lagde grunden til en stor og dyr ny administrationsgren, et nyt varedirektorat, om man vil. Den daværende højtærede handelsminister nærede ingen frygt i så henseende, men da vi nu har brugt loven i nogle år, gjorde jeg det, som jeg i øvrigt bebudede ved første behandling. Jeg stillede den højtærede minister en række spørgsmål til belysning af, hvorledes administrationen foregik. Den højtærede handelsminister har beredvilligt besvaret disse spørgsmål, og disse besvarelser sammen med visse andre ting, som jeg senere skal komme tilbage til, er grunden til, at vi i udvalget blev enige om at foretage en nærmere undersøgelse, i al fredsommelighed

[Anker Lau.]

formentlig, af lovens hidtidige administration.

Som bekendt har loven to opgaver — ja, det kommer lidt an på, hvordan man opdeler den; jeg forstår, at det ærede medlem hr. Henning Rasmussen mente, at den havde tre. Men i det store og hele er det jo sådan, at den ene opgave går ud på det forsikringsmæssige: dækning af visse særlige eksportrisici af solvensmæssig og politisk art samt kaution ved visse finansieringsformer med hensyn til eksport, og den anden opgave går ud på at fordele fondens renter, de 7-8 mill. kr., til eksport- og produktivitetsfremmende formål.

Den første opgave er jo hovedsagen, men så vidt jeg har forstået, er det vistnok de 7-8 mill. kr., der kræver den største administration. For os, der kender lidt til, hvorledes hele arbejdet udførtes før oprettelsen af Danmarks erhvervsfond, virker det ret chokerende, at den samlede administration af fonden kræver en stab på 80 personer på et kontorareal på 2 050 m² til en løn af ca. 700 000 kr. og til en husleje af 270 000 kr.

Endelig har der for udvalget foreligget en liste over de organisationer og enkeltfirmaer, som har modtaget beløb fra 500 kr. og opefter til eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Denne liste var i visse tilfælde ikke mindre chokerende og måtte give os eller i hvert fald mig indtryk af, at her var faktisk en kasse, som næsten enhver kunne henvende sig til, og hvis den ene branche havde fået tilskud, så var det klart, at så skulle den anden branche også have det. Forbindelsen med eksport og produktivitet syntes hist og her at være så tyndslidt, at det var lidt svært at få øje på den. Det er naturligvis ikke rigtigt ved denne lejlighed før undersøgelsen at nævne eksempler, men der er i hvert fald opnået enighed om, at en nærmere undersøgelse er påkrævet.

På denne baggrund kan det vel ikke undre, at den højtærede handelsminister har for få penge til disposition. Trods lovens ord om, at administrationsomkostningerne skal dækkes af præmieindtægterne, og til trods for at dette sker — fonden giver jo et ikke ubetydeligt overskud — søger den højtærede minister alligevel i finansudvalget 1 mill. kr. til dækning af

administrationsudgifter i forbindelse med loven. Den højtærede handelsminister er dog indforstået med, at denne sag bliver liggende i finansudvalget, indtil vi har afsluttet vort arbejde i dette udvalg. Jeg takker for dette tilsagn og beder den højtærede minister for en ordens skyld bekræfte det.

For nogen tid siden behandlede det høje ting sagen om dækning af ballettens underskud i USA. Det blev som bekendt dækket af Danmarks erhvervsfond. Beløbet var 1,2 mill. kr. Havde det nu ikke været rigtigere at søge dette underskud dækket direkte i finansudvalget? Så havde den højtærede handelsminister ikke nu haft brug for at hente millioner tilbage til erhvervsfonden — og det er faktisk det, der er sket. Nu var det imidlertid en anden minister, der valgte den omvej, og derfor skal jeg ikke bebrejde den nuværende minister følgerne deraf.

Men der er endnu et moment, som skal med i billedet. Det har jo været offentliggjort, at vi snart skal have en ny lov om erhvervenes konsulenttjeneste. Det er netop den tjeneste, der er hovedopgaven efter denne lovs kapitel III, nemlig fortsættelse af den konsulentvirksomhed, der i sin tid blev startet for Marshallpengene. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede minister, om han har tænkt sig, at den nye lov skal afløse erhvervsfondens virksomhed, eller han mener det som en udvidelse af denne lov.

Jeg kan i denne forbindelse meddele, at der findes erhverv, som kan klare denne konsulentopgave uden tab og uden støtte. Engroshandelen har ikke søgt støtte efter denne lov, men har dog en meget betydelig konsulenttjeneste, indbefattet kursusvirksomhed med mere end 500 kursusdeltagere hvert år. Det anses for så værdifuldt af de firmaer, der skal have gavn af det, at de gerne vil betale for den oplysning og den vejledning, der her ydes. Jeg vil ikke hermed sige, at man overalt kan gøre det på den måde, og jeg vil gerne understrege, at det ingenlunde er min mening, at der ikke skal ydes støtte til eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Det arbejde, der på disse områder er udført, har sikkert været nyttigt og bør fortsættes, men det bør ske efter faste retningslinjer, så-

[Anker Lau.]

ledes at tvivl om fordelingsens rigtighed er udelukket, og således at det er helt sikkert, at lovens formål tjenes. Jeg har naturligvis mine tanker om, hvorledes det kan gøres, men det vil der blive lejlighed til at forhandle om i udvalget. Det må især i denne tid, men for øvrigt altid, sikres, at administration i almindelighed og af denne lov i særdeleshed gøres så billig som muligt, og den bør ikke beslaglægge mere af den arbejdskraft, som erhvervene mangler, end højest nødvendigt. Den bedste støtte til eksport og produktion er trods alt, at erhvervene får prioritet fremfor administrationen, især når det drejer sig om arbejdskraft.

Til sidst skal jeg omtale det beløb, der er til rådighed for fonden til de forskellige formål. Det drejer sig som bekendt om renten af fondens ca. 200-225 mill. kr. Det er oplyst, at den rente, der er tale om, er sat til 3½ pct.

Nu er det jo nok sådan, at disse penge blot henstår på en eller anden konto i ministeriet eller nationalbanken og ikke sådan uden videre kan flyttes over i foretningssbankerne, hvor de på lang opsigelse kunne indbringe betydelig højere rente. Men jeg mener, det bør overvejes, om ikke staten bør forrente disse penge — der dog er erhvervenes penge ifølge dollarpræmieringens opbygning — med almindelig bankrente for indlån på lang opsigelse. Dette ville jo give den højtærede minister mere end det, han søger i finansudvalget, og på en mere naturlig måde. Kan han så fremover spare udgifter som dem til balletten, tror jeg ikke den højtærede minister i det første par år vil have grund til klage over mangel i kassen.

Det kan kun glæde mig, at der i udvalget blev enighed om, at disse ting er overvejelse og undersøgelse værd. Man bør ikke i statens administration rode alt for mange ting sammen, så det er svært for os herinde at finde ud af det. Jeg har samtidig det indtryk, at man måske nok kunne gøre tingene noget enklere. Naturligvis har det aldrig været tanken med denne undersøgelse, at den skulle standse eller bremse eller på anden måde ødelægge det arbejde, der her er tale om, tværtimod, og når vor undersøgelse, forhåbentlig snart, er tilendebragt, må det vise sig, om der så

er grund til en dyberegående diskussion, eller vi kan enes om forandringer, hvis sådanne skulle vise sig påkrævede.

Med disse begrundelser for vort ønske om fortsat udvalgsarbejde skal jeg anbefale det stillede ændringsforslag.

Weikop: Da der foreligger en enstemmig udvalgsbetænkning om kun at udvide eksportgarantisummen med en halv milliard kroner, er der ikke særlig grund for mig til at knytte mange bemærkninger hertil. Jeg kan ganske tilslutte mig det. Jeg er for så vidt også enig i det ærede medlem hr. Henning Rasmussens betragtninger om, at hvis det senere skulle vise sig, at der er behov for et større beløb — oprindeligt gik lovforslaget jo ud på en udvidelse på 1 milliard kr. — må man naturligvis tage spørgsmålet op igen. Vi er selvfølgelig som alle andre i høj grad interesseret i, at eksporten udvides så meget som muligt, men — det vil jeg gerne samtidig sige, selv om jeg er klar over, at der jo er risiko ved alt — på så forsvarlig en måde som muligt. Jeg finder det i og for sig meget rimeligt, at man nøjes med en halv milliard kroner, for derved kan det høje ting få lejlighed til at se på tingene igen, hvis der senere skulle komme forslag om en yderligere forhøjelse.

Det er allerede blevet motiveret ganske klart både af det ærede medlem hr. Henning Rasmussen og mere detaljeret af det ærede medlem hr. Anker Lau, hvorfor det nu foreslås, at udvalget skal blive siddende. Jeg er enig med begge de ærede ordførere i, at der er god grund til at gå ind i undersøgelser både af midlernes administration og af deres anvendelse til eksportfremmende og produktivitetsfremmende foranstaltninger.

Jeg har ikke tænkt mig at komme særligt ind herpå i dag, da der jo nu skal arbejdes hermed i udvalget, men jeg vil dog gerne lige understrege det, som også det ærede medlem hr. Henning Rasmussen gjorde opmærksom på: at man i udvalget ikke på forhånd har taget nogen som helst stilling til, om man vil foretage ændringer, eller hvad der i det hele taget skal ske; her står partierne i enhver henseende fuldstændig frit.

Hvad angår de produktivitetsfremmende og eksportfremmende foranstaltninger, sy-

[Weikop.]

nes jeg, det ville være ganske rart, hvis den højtærede minister allerede nu ville foretage en lille undersøgelse og granske de forhandlinger, der blev ført i 1960, da loven om Danmarks erhvervsfond var til behandling. Så vidt jeg husker, var der nemlig ganske bestemte forudsætninger både for midlernes administration og for deres anvendelse. Det gik bl. a. dengang som en rød tråd igennem forhandlingerne, at det skulle være en hjælp til selvhjælp, både for så vidt angår de eksportfremmende som de produktivitetsfremmende foranstaltninger. Man var også dengang hele tiden inde på at fastlægge, hvor store beløb der skulle anvendes til henholdsvis eksportfremmende og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Så vidt jeg husker, drøftede man det meget indgående og fandt ud af, at der ville blive tale om 1 mill. kr. til produktivitetsfremmende foranstaltninger og 7 mill. kr. til eksportfremmende foranstaltninger.

Jeg vil altså allerede nu sige, at jeg finder det rimeligt, om den højtærede handelsminister foretog en undersøgelse af alle disse spørgsmål, således at vi, når vi kommer til arbejdet i udvalget, i erindringen kan få genkaldt, hvad der faktisk var forudsætningerne for midlernes anvendelse og deres administration, så vi på den måde straks kan få skabt fuld klarhed herover. Når jeg også nævner administrationen, er det, fordi jeg mener at kunne huske, at den daværende handelsminister herom sagde, at de produktivitetsfremmende foranstaltninger kunne administreres ved, at man blot tog en halv snes mand fra ministeriet og satte dem til at arbejde med det.

På baggrund af det, jeg her har sagt, er jeg tilbøjelig til at mene, at de forudsætninger, man dengang opstillede, ikke rigtig er blevet opfyldt. Det kan være, der har været særlige forhold, som har bevirket dette, men det er en ting for sig. Jeg mener altså, at der må foretages en vis orientering med hensyn til, om denne lovgivning faktisk er administreret ikke alene efter lovens bogstav, men også efter dens forudsætninger. Jeg ønsker ikke ved denne lejlighed at prøve, som det ærede medlem hr. Henning Rasmussen var inde på, at danse ballet, det ligger ikke for mig, men man kan ikke komme uden om, som det ærede med-

lem hr. Anker Lau også sagde, at de penge, der nu er tale om at bevilge, ville man have haft i kassen, hvis man ikke havde taget dem ud dengang.

Jeg har endnu en bemærkning, som jeg egentlig skulle være kommet med i begyndelsen. For så vidt angår eksportgarantien, fik vi nogle oplysninger i udvalget om, at de virksomheder, som får eksportgaranti, ikke får større faciliteter, når de skal låne på eksportkreditterne i bankerne, end de virksomheder, som ikke får eksportgaranti; nærmere udtrykt sådan: nationalbanken giver visse faciliteter, når det drejer sig om eksportgaranterede kreditter, og den giver de samme faciliteter, selv om de ikke er eksportgaranterede. Det har været af vigtighed for mig at sige dette, fordi denne eksportgarantiordning i denne tid, hvor der er så stærk en kreditstramning, som tilfældet er, ikke gerne skulle føre til en så stærk fortrinsstilling, at den kommer til at virke som en magnet, der trækker ikke alene på grund af eksportgarantien, men også på grund af kreditten.

Jeg kan som sagt anbefale lovforslaget, og jeg håber, at de bemærkninger, jeg her har gjort med hensyn til orientering om lovens forudsætninger, bliver gjort til genstand for sådanne undersøgelser, at vi kan komme lettere igennem det kommende arbejdet i udvalget.

Helge Larsen: Efter de udførlige bemærkninger, der er fremsat om udvalgsbetænkningen, kan jeg vist indskrænke mig til ganske kort at præcisere min gruppes stilling. Vi anbefaler at stemme for ændringsforslaget, hvorefter garantisummen nedsættes fra de oprindeligt foreslåede 2½ milliard til 2 milliarder. Jeg er ikke helt sikker på, at en forhøjelse på kun ½ milliard er tilstrækkelig, men jeg har noteret mig, at de ærede ordførere har erklæret sig beredt til, om det bliver nødvendigt, inden folketingets sommerferie at foretage en yderligere forhøjelse, og en sådan forhøjelse vil mit parti naturligvis også være rede til.

Hvad i øvrigt angår spørgsmålet om udvalgets videre arbejde, ønsker jeg blot at præcisere, at jeg er gået med til, at udvalget drøfter og undersøger erhvervsfondens administration og virkemåde, men jeg vil gerne tilføje, at mit parti ikke heri

[Helge Larsen.]

lægger nogen tilkendegivelse af, at vi har ønsket eller besluttet at ændre loven på disse områder.

Må jeg blot lige gøre den lille bemærkning til sidst, at når det er blevet nævnt ved flere lejligheder og her i dag af det ærede medlem hr. Anker Lau, at erhvervsfondens ikke må blive et nyt varedirektorat, så er det vel rigtigt at minde om, at der er væsentlig forskel på formålet med varedirektoratet i sin tid og så erhvervsfondens. Varedirektoratet havde til opgave at regulere og begrænse indførslen. Erhvervsfondens fornemste opgave er at fremme eksporten og dermed fremme den internationale handel. Jeg synes, at denne afgørende forskel skal noteres, for at man ikke kommer til at blande disse to ting sammen.

Aksel Larsen: Efter de udførlige begrundelser, der er givet for det ændringsforslag, udvalget med ministerens tilslutning er fremkommet med, tror jeg ikke det er nødvendigt at gå så forfærdelig meget ind på denne sag. Det kan kun være rimeligt, at vi gennem en undersøgelse af eksportkreditordningen og af erhvervsfondens virksomhed skaffer os et overblik over, hvad staten på den ene eller den anden måde yder af støtte til fremme af industriens og håndværkets eksport, og det vil der gå nogen tid med. Vi kan sikkert indtil videre klare os med at forøge erhvervsfondens midler med den her foreslåede halve milliard kr.

Når jeg alligevel tager ordet, er det naturligvis ikke blot for at medgive ændringsforslaget mit partis anbefaling og erklære, at vi vil stemme for det, og at vi gerne vil deltage i det videre arbejde, efter at det således ændrede lovforslag er vedtaget. Jeg vil samtidig sige, at for at anske sagen fra den rigtige synsvinkel bør vi vel skaffe os et overblik over, hvorledes det i det hele taget forholder sig med statens støtte til erhvervslivet, det være sig i form af eksportfremmende foranstaltninger, eksportkreditter, tilskud eller på anden måde. Staten yder betydelig større støtte til andre dele af det danske erhvervsliv og andre dele af den danske eksport end til industriens og håndværkets eksport. Jeg synes, man må tage dette i betragtning for at skaffe sig et overblik over, hvad staten

bør ofre, og hvor staten bør sætte ind. Jeg regner med, at vi kan skaffe os dette overblik under det fremtidige arbejde, så vi kan nå til det rigtige og retfærdige resultat for industriens og håndværkets vedkommende.

Rimstad: Ved første behandling af dette lovforslag trak vi de principielle linjer op for vor stilling til lovforslaget. Så længe lovforslaget, som tilfældet er, drejer sig om en eksportkreditordning og om eksportfremmende foranstaltninger, kan vi støtte det.

Under den udvalgsbehandling, som siden da har fundet sted, har man ifølge betænkningen delt lovforslaget op i 2 dele, af hvilke vi i denne omgang skal behandle den ene del, nemlig den, der drejer sig om betimeligheden af at sætte det nuværende til disposition værende beløb op fra 1½ milliard kr. til 2 milliarder kr., altså ikke som af den højtærede handelsminister tidligere foreslået til 2½ milliard kr.

Den anden del af lovforslaget, der drejer sig om fondens virkemåde, ønsker det nedsatte udvalg at drøfte nærmere i forbindelse med spørgsmålet om fondens administration og foreslår derfor, at tinget ikke på nuværende tidspunkt og ud fra det eksisterende grundlag, indeholdt i bemærkningerne til lovforslaget og i fremsættelsen, tager stilling hertil.

Det vil sikkert stå det høje ting klart, at vort parti, der ikke er udvalgsberettiget, kun med de største vanskeligheder kan danne sig et overblik over de her trufne dispositioners rimelighed på det foreliggende grundlag, da betænkningen må karakteriseres som ganske overordentlig kortfattet og meget lidt oplysende. Vi har her et eksempel på, at de kritikere af tingets arbejde har ret, som siger, at forhandlingerne her i salen meget ofte kun er en art opvisning, og at de virkelige afgørelser i for høj grad træffes bag kulisserne.

Vi vil imidlertid gerne støtte både oplægget i denne lovgivning og de konstruktive enkeltheder. Derfor vil vi stemme for ændringsforslaget, men vi beklager, at vi ikke kan gøre det ud fra en bedre belyst afvejning af problemerne.

Handelsministeren (Baunsgaard): Det ville for så vidt også på baggrund af nogle

[Handelsministeren.]

af de faldne bemærkninger være fristende at komme med nogle principielle betragtninger om hele erhvervsfondens arbejde og om mit syn på det samarbejde, jeg anser for nødvendigt mellem stat og erhverv. Jeg skal imidlertid lade det ligge, idet jeg er enig i, at vi nok bør have disse undersøgelser og drøftelser i udvalget, inden man får en egentlig debat om problemet.

Jeg vil dog gerne gøre et par bemærkninger til enkelte af de fremførte udtalelser. Det ærede medlem hr. Anker Lau nævnte, at man her lagde grunden til et nyt administrationsapparat, og talte i denne forbindelse om et nyt varedirektorat. Jeg vil gerne sætte en meget tyk streg under det, som det ærede medlem hr. Helge Larsen sagde i samme anledning. Jeg tror, det ærede medlem hr. Anker Lau har ganske særlig gode forudsætninger for at kunne forstå det betydningsfulde i den forskel, der er på et varedirektorat, som skal begrænse importen, og et erhvervsfondsapparat, der skal fremme produktion og eksport. Jeg synes, man skal være lidt forsigtig med de bemærkninger, man fremkommer med. Det kunne give anledning til meningsforstyrrelser hos enkelte.

Hvad personaleudvidelsen angår, vil jeg, for at der ikke skal sætte sig for store misforståelser, inden vi er færdige med arbejdet i udvalget, gerne ganske kort oplyse, at der, siden erhvervsfondssekretariatet blev oprettet, har fundet en udvidelse af administrationen sted, men denne udvidelse er ikke af et sådant omfang, som man nu og da ved at læse i dagspressen kunne få opfattelsen af. Der er sket en udvidelse fra før erhvervsfondssekretariatets oprettelse, da der var 50, til nu 80, hvoraf en del er deltidsansatte. Den væsentligste forøgelse af personalet er fremkommet ved, at bogholderi, kasse, tekniske hjælpefunktioner o. s. v., journal, post, arkiv, ekspedition og betjentvirksomhed, der tidligere lå under et andet af handelsministeriets områder, nemlig varedirektoratet, nu henhører under erhvervsfondssekretariatet. Det er ganske enkelt sket, fordi det med det omfang, arbejdet har taget, ikke ville være muligt at klare det på den hidtidige måde.

Det ærede medlem hr. Weikop stillede et spørgsmål om, i hvilket omfang de produk-

tivitetsfremmende foranstaltninger havde medført personaleforøgelse. Der kan jeg til beroligelse sige, at på dette område er der ingen udvidelse sket af personalet efter erhvervsfondssekretariatets oprettelse. Det er der derimod for de eksportfremmende foranstaltningers vedkommende, hvor udvidelsen er på 5; tidligere var der ingen.

Jeg har gerne lige ganske kort villet give disse oplysninger, for at der ikke skulle sætte sig en formemmelse hos offentligheden af, at der her var sket en meget stor udvidelse.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at den fremgangsmåde, vi nu har valgt med at øge beløbsrammen for eksportkreditterne fra 1½ til 2 milliarder, indtil vi er færdige med udvalgsarbejdet, er rigtig, men dernæst siger det ærede medlem, at så får folketinget hurtigere lejlighed til at få sagen frem til behandling i tinget igen. Ja, det er rigtigt, men i og for sig tror jeg, at hverken erhvervslivet eller tingets medlemmer ville være interesseret i, at man sætte så snævre grænser for denne udvidelse her, at man risikerede, at eksportkreditordningen ikke kunne arbejde på et tidspunkt, hvor tinget ikke var inde. Den risiko er nærliggende, og jeg tror hverken, at man er interesseret i, at eksportkreditordningerne blev standset, eller i, at tinget blev kaldt ind i sommerferien f. eks. bare for at tage stilling til dette spørgsmål. Det ville ikke vække glæde nogen af stederne.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at det nu er op til mig, inden vi går i gang med drøftelserne, at fremlægge de principper og retningslinjer, der arbejdes efter, herunder, som det ærede medlem siger, forudsætningerne for lovens anvendelse. Jeg er helt indstillet på at lade udarbejde et sådant materiale så hurtigt som muligt og stille det til udvalgets rådighed.

Det ærede medlem bad mig om at bekræfte, at jeg over for finansudvalget har anmodet om, at sagen bliver stillet i bero, medens det pågældende udvalg arbejder. Det er oplagt for mig, at når et folketingsudvalg ønsker nærmere at drøfte de retningslinjer, hvorefter der bliver anvendt midler, ønsker jeg ikke at få bevilget yderligere midler, førend man når frem til et resultat i udvalget. Derfor vil jeg gerne

[Handelsministeren.]

bekræfte, at dette er min opfattelse, og det er et tilsagn, jeg har givet, men jeg må føje til, at jeg rigtignok også giver det ud fra den forudsætning, som det ærede medlem hr. Henning Rasmussen understregede, at vi, så vidt det er gørligt, bliver hurtigt færdige, for personligt er jeg af den opfattelse, at der er så betydningsfulde områder, der også vil nyde godt af disse midler, at det vil være til skade, om det bliver sinket unødigt længe.

Det ærede medlem hr. Weikop drog spørgsmålet om eksportkreditordningernes omkostninger frem og herunder — sådan forstod jeg det — ganske særlig spørgsmålet om den rentebyrde, de skulle belægges med. Det giver mig anledning til at understrege, at vi vel nok herhjemme bør gøre os klart, at det høje renteniveau, vi har, i allerhøjeste grad er en omkostningsfordyrende og kan risikere at blive en eksport hæmmende foreteelse for vore erhverv, netop fordi vi skal køre med en rente på eksportkreditordningerne, der er højere end renten i de lande, med hvem vi skal konkurrere.

Det ærede medlem har den opfattelse, at man ved en eksportkreditgaranti ikke får bedre faciliteter i bankerne. Det er dog, så vidt jeg ved, sådan, at i hvert fald de københavnske hovedbanker giver en rentebegunstigelse over for disse eksportkreditordninger, en ting, som jeg i øvrigt anser for rimelig. For bankernes vedkommende bliver der tale om rebelåning i nationalbanken af de langvarige eksportkreditter, og dér skelner nationalbanken ganske rigtigt ikke imellem, om det er til disse eller til andre formål, idet det er den pågældende bank og ikke den enkelte erhvervsdrivende, der kommer til nationalbanken og skal have genbelånt.

Til det ærede medlem hr. Rimstad skal jeg kun sige, at det, der nu skal tages op til nærmere drøftelse i udvalget, formentlig vil ligge betydelig mere klart oplyst over for tingets medlemmer, når vi til sin tid er færdige med arbejdet i udvalget.

Anker Lau: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for udtalelsen om sagen i finansudvalget og for ministerens beredvillighed til at være med til i det kommende udvalg at søge alle de problemer løst, som vi her har drøftet.

Jeg har et par korte bemærkninger om varedirektoratet dels til den højtærede minister, dels til det ærede medlem hr. Helge Larsen. Jeg er helt ude af stand til at forstå, hvordan man har kunnet opfatte mine bemærkninger om varedirektoratet, som sket er. Det er jo ikke varedirektoratet og fondens opgaver, det drejer sig om. Den sammenligning, jeg drog, var imellem de to administrationsapparater og havde ikke noget som helst med deres opgaver at gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om nedsettelse af en forsikringskommission.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 851, fremsættelsen i tidenden sp. 2047).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søgaard: Med det foreliggende lovforslag imødekommer man et længe næret ønske